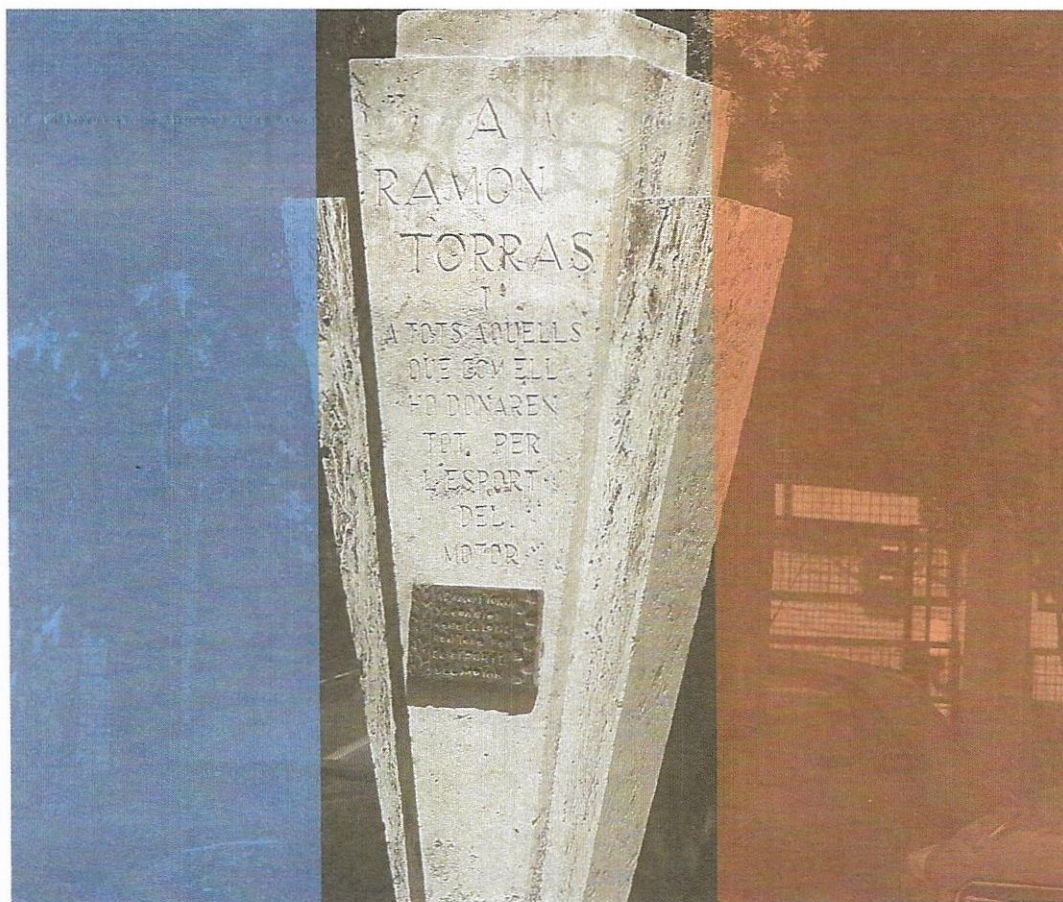

El robatori de l'estàtua m'ha fet recordar quan Torras, des de l'altre cantó de la tanca del 'campamento' del Frente de Juventudes, on estava jo, els va dir a uns nois: "No us fa vergonya, essent catalans, estar en un campament de la Falange?"

L'Observatori Joaquim Clusa Economista i regidor del PSUC 1979-1980

Ramon Torras: Catalanisme i violència falangista el 1961 (I)

Llegeixo en el Diari de Sabadell, d'aquest 22 d'agost, amb la natural estupefacció i indignació, la notícia del robatori de l'escultura del monument a Ramon Torras, al carrer de Sol i Padrís, a prop del Pavelló d'Esports, obra d'Ortega i Salanguera. Un acte incívic que mereix tota la reprovació.

Aquesta trista notícia m'ha fet reviure amb més intensitat un record personal del jove Ramon Torras i Figueras. Malauradament va morir molt jove, amb 21 anys, el 1965, però la meua evocació em porta a uns anys anteriors, quan en Ramon era encara més jove, aleshores ell vorejava els disset i jo els catorze. Era el juliol del 1961, a Blanes.

I ho faig per tres raons. La pri-

mera és que ens dona llum sobre un angle del jove esportista, que havia començat a competir l'any anterior, però a partir d'un fet que no té a veure amb l'esport sinó amb el seu capteniment vers el país.

Jo estava a un campamento del Frente de Juventudes (FJ) per a joves sabadellencs, dirigit per José Burgos Gutiérrez, professor de Formación del Espíritu Nacional (FEN) a diverses escoles de la ciutat. En Ramon Torras estava hostatjat al càmping veí del campamento i des de l'altre cantó de la petita tanca de canya de separació els va dir a un grup de nois que estaven a prop: "No us fa vergonya, essent catalans, estar en un campament de la Falange?", segons la versió que em va arribar poc després.

Avui puc dir que aquell capte-

niment l'honora i que cal recordar-ho.

La segona és que sempre he portat dins meu aquell esdeveniment, que no solament va tenir tristes efectes sobre el jove Ramon, sinó que també va alterar la consciència d'un noi encara més jove [jo], que no va presenciar directament els fets, però que va veure de primera mà aquells resultats. Recordo, això sí perfectament, la sortida de Ramon Torras d'una tenda, dita d'intendència, amb el nas sagnant i fent esses cap a la sortida, després d'una pallissa que li van clavar el responsable i un altre mando, molt més grans que ell. I això perquè el van reptar a entrar al campamento, i el valent jove Torras va acceptar-ho.

La tercera raó, que suma les altres dues, és que a través d'aquest record ressonen els anys de plom del franquisme. Aquell sistema que en els anys seixanta, i de manera molt particular a Catalunya, i no diguem a la Ciudad Piloto del Deporte Español, a través del Movimiento va instrumentar l'esport com a bàlsam i alhora com a posició amnèsica, amb Samaranch, Burull i Monés com a capdavanters, sense desmerèixer amb això el desenvolupament de la pràctica esportiva i de les instal·lacions que s'hi van fer.

No he trobat cap penediment dels actors d'aquella pallissa feixista (i covarda, de dos grans contra un jove), com va ser el meu cas, perquè el mes de gener del 1963, amb 16 anys acabats de fer, ja vaig anar a un curs de català al Club d'Estudiants, ubicat al Cercle Sabadellès. Uns mesos abans havia retornat el carnet de la Organización Juvenil Española (OJE) a Fernando Jiménez, professor de FEN de l'Institut Laboral Fernando Casablanca i comandament de la Delegación, el responsable màxim de la qual era Juan Macià Mercadé. A Jiménez vaig dir-li, amb por i de forma atabalada, que ho feia perquè allà es menystenia Catalunya i alguna cosa més de la manca de democràcia a Espanya, segurament.

* Dissabte publicarem la segona part de l'article.

Recordo la sortida de Torras d'una tenda amb el nas sagnant i fent esses després d'una pallissa

Si em penedeixo d'haver trigat tant a explicar en públic aquests fets, també és per no haver estat sensible al neguit que la meua incorporació al Frente de Juventudes va produir al meu pare, empresonat en un camp de concentració el 1939 per republicà

L'Observatori Joaquim Clusa Oriach Economista i regidor del PSUC 1979-1980

Ramon Torras: Catalanisme i violència feixista el 1961 (i II)

En la decisió de tornar el carnet del Frente de Juventudes (FJ) també hi va influir la tornada d'una excursió de la Conreria on vam coincidir a l'autocar Sagalés de Mollet un grup de Minyons i Guies de Muntanya de l'Acadèmia Catòlica i un grup de la Organización Juvenil Española (OJE) portat per qui era el cap local, en Ramon Rodríguez Zorrilla. Durant el viatge s'intercalaven les cançons d'un grup i un altre. Les de *Vell pelegrí*, *Bring back*, *El Joanpetit com balla*, *Alboute o La vella pixaire*, i que jo no havia escoltat mai, van tenir la contrarèplica en *La mirada clara y lejos*, *Para ser conductor de primera*, *Yo tenía un camarada o Un flecha en un campamento*. I sobretot al fi-

nal quan *L'hora del adéu* es va contraposar al *Prietas las filas*. Tristament, vaig entendre als meus 15 anys, potser massa tard, que no era el lloc on havia d'estar.

Si haig de penedir-me d'haver trigat tant a explicar públicament aquests fets, també ho he de fer per no haver estat sensible al neguit que la meua incorporació al FJ va produir al meu pare, antic republicà, empresonat cinc mesos a un camp de concentració el 1939, d'on va sortir amb tuberculosi. Mentre en vaig ser membre, el pare mai no va gosar dir-me res per por a una denúncia del seu propi fill, com em va reconèixer després. La dura repressió dictatorial havia inoculat aquesta mena de pors. Només puc dir que els dos articles que vaig escriure a *Cboque* (sic), la revista del

FJ, als meus 15 anys encara resisteixen la lectura perquè defensaven els valors de la igualtat de races i la necessitat de més escoles. I, al llarg dels cinquanta-sis anys posteriors, en els meus actes cívics i polítics he intentat de forma manifesta defensar causes democràtiques i solidàries.

Lamentablement no he vist cap penediment als protagonistes d'aquells fets feixistes, ni cap compensació per haver menyssegat la democràcia, Catalunya i el català, com m'esforço a fer jo en aquest article d'avui. Ni a José Burgos Gutiérrez, quan li vaig demanar en una trobada a la Rambla fa uns tres anys, recordant-li els fets de Blanes, ni a Juan Macià Mercadé, qui havia de ser co-neixedor del que va passar. I tampoc a Rodríguez, qui el novembre passat - amb Cuixart i Sánchez ja empresonats - publicava al Diari de Sabadell la tranquil·litat que li donava l'aprovació del 155.

Un dia de l'agost del 1961, un mes després dels fets de Blanes, molts cotxes francesos amb matrícula del departament de Tolosa de Llenguadoc aparegueren amb les rodes punxades a l'aparcament de l'hotel més important de Salardú. Casualment unes setmanes abans s'havien produït manifestacions antifranquistes a Tolosa. I casualment també, aquells dies l'única organització franquista a Salardú era el Camp Internacional de Treball del FJ, dirigit per Fernando Jiménez, cap, i Rodríguez, subcap. Jo també hi era, aquesta vegada d'acampat ras, però aprofitant-me, amb gaudi, dels avantatges d'estada i menjar barats, amb una edat per sota de la reglamentada de 16. En una festa de diumenge al Camp, on es convidava la gent del poble i turistes, Jiménez i Rodríguez ens van demanar als acampats que diguéssim que no havíem tingut res a veure amb la punxada de rodes. Deixo la deducció al lector, perquè jo ja la vaig fer aleshores. Aquests fets també els havia callat fins ara.

Estic segur que en Ramon Torras avui estaria il·lusionat, com jo, pel que hem fet durant tants anys i seguim fent per treure'ns la vergonya dels anys de dictadura franquista i assolir un estat propi a Catalunya, perves pacífiques i democràtiques, i després de 40 anys, amb el miratge de la *Constitución* que ens deixa l'oprobri de presos i exiliats polítics.

I Ramon, encara un afegit a més a més: "les - motos - seran sempre - nostres", com en Márquez, en Pedrosa, i molts altres catalans ens regalen sovint.

(*) joaquin@clusa-oriach.cat, www.clusa-oriach.cat

Estic segur que en Torras avui estaria il·lusionat, com jo, pel que hem fet per assolir un estat propi a Catalunya

DS

www.diariadesabadell.com

Editor Marc Bosté Alujas
Director Albert Solé Bonamusa
REDACCIÓ TEL. 937 275 545
sabadell@diariadesabadell.com
Les Valls, 10, 2n pis, 08201 Sabadell
DIPÒSIT LEGAL: B-12890 - 1977

Redacció: Pere Figueiras, Alex Puigros, Jaume Mas Riera, Mònica Camps Rocabert, Marta Ordóñez, Pilar Armengol, Miquel Àngel Luque, P.J. Armengol, Guillermo Altarriba, Albert Ach, Josep Blanch, Correció: Anna Solomà, Fotografia: Lluís Franco, Oscar Espinosa, Victòria Ravita
Art i maquetació: Jennifer Waddell i Xavi Miranda

PUBLICITAT I ADMINISTRACIÓ TEL. 937 275 545
publicitat@diariadesabadell.com
administracio@diariadesabadell.com
Publicitat: Jordi Morató i Neus Costa
Adm. i subscripcions: Laura Fornell i Neus Costa
Informàtica: Daniel Perera

IMPRESSIÓ
IMPRINTA
Distribució a Sabadell, Barcelona i comarca
MARINA BCN DISTRIBUCIONS (933 613 600)
Repartiment a domicili
Sediso Repartiments S.L. (654 547 785)

EDITAT PER
NOVAPRESS EDICIONS, S.L. B6786866
President Leo Torrellica
Conseller delegat Marc Bosté Alujas
Responsable d'administració
i d'operacions Laura Fornell Gotrau

INFORME D.S.

Desconnectats del cotxe elèctric

Sabadell compta amb 507 vehicles elèctrics i híbrids i només dos punts de recàrrega públics, que són antics i un està espatllat. L'Ajuntament en té dos més planificats per al 2019

P04-05

Ciutat P06

La Crida veu "intenció política" en l'enquesta dels serveis públics

Ciutat P09

El carrer Joanot Martorell, a Campoamor, una via massa ràpida

El sabadellenc

"No he trobat cap penediment dels actors d'aquella pallissa feixista a Ramon Torras, com va ser el meu cas"

Joaquim Clusa
Regidor del PSUC
(1979-80)

Esports P23

El Sabadell no descarta fer només un fitxatge ara i un altre al Nadal

el nostre Sabadell

Redacció del D.S.

Una **enquesta** de l'Observatori de Serveis Públics (**OSUR**) sobre Sabadell ha fet despertar els polítics locals del tedi estival. La consulta deia que el 76% dels sabadellencs està satisfet amb els **serveis públics** de la ciutat, cosa que ha obert de nou la caixa dels trons sobre la necessitat, o no, de municipalitzar alguns serveis públics. Per cert, el **quadripartit** no es posa d'acord en la valoració.

ens agrada...

La festa major de Sant Quirze

Passa només de tant en tant, i aquest any és un d'aquests: la festa major de Sant Quirze del Vallès i la de **Sabadell** no coincideixen el mateix **cap de setmana**. Enguany, la nostra es fa el cap de setmana del pont de la **Diada**, mentre que la dels nostres veïns comença demà oficialment. Molts sabadellencs mirem el **programa** de Sant Quirze per veure què hi fan i treure-hi el cap si hi ha res programat interessant.

ens agrada...

Venezia i Olivier, finalistes

El **Joc del Gelat** arriba a la recta final. Els lectors ja heu escollit les dues **gelateries** finalistes amb els vostres vots a través de la pàgina web del D.S. Els resultats de la primera **semifinal** han sigut Venezia 68% i Maximum 32%; i de la segona, Olivier 59% i Dino 41%. Ahir vam obrir l'enquesta per tal que pugueu votar quina us agrada més entre Venezia i Olivier, teniu **fins al divendres** al migdia per votar. Sort!

no ens agrada...

L'excés d'alcohol al volant

Des de fa setmanes ens hem fixat que la **Polícia Municipal** de Sabadell cada dia informa que ha enxampat com a mínim dos **conductors** diaris circulant amb excés d'alcohol a la sang. Tants anuncis escabrosos i tants recomptes esfereïdors de morts i encara no hem pres consciència del perill que suposa conduir quan s'ha begut **alcohol**? Potser caldrà endurir les **multes**. Hi ha gent que només si li toques la butxaca reacciona.

ens hem fixat en...

L'**11 de juny** aquesta **veïna de Can Puiggener** va enviar un tuit mencionant la Policia Municipal (@policiasabadell) denunciant que feia "setmanes" que aquests tres cotxes estaven aparcats al mateix lloc (c/ Pau Colomer). El 6 de juliol va fer un altre tuit de recordatori, i aquest dimarts va fer l'últim, indignada per la resposta nul·la. Ahir, com qui no vol la cosa, la Policia va fer un tuit recordant que "Si tens constància de l'existència d'un vehicle abandonat... pots notificar-ho a través del Servei d'Atenció Ciutadana". I poc després en feina un altre dient: "Si teniu un vehicle que ja no utilitzeu, que no sabeu què fer amb ell... Si el titular ve a Can Marçet, nosaltres tramitem la baixa, sense cap cost, i ens encarreguem de la seva retirada", com volent dir... /@MONTEROGEEMA

retalls...

Què és això vermell i verd?

Al Centre ja s'han començat a pintar les zones de **Petó i adeu** en alguns carrers, però molts veïns encara no saben què és això. Ahir, un periodista del D.S. va anar a fer una entrevista, i l'entrevistat li va preguntar: "Tu segur que ho saps, que ets periodista, què és això que han pintat de vermell i verd en algunes zones d'aparcament?". El redactor, amablement, va fer de portaveu.

La revelació de Joaquim Clusa

L'exregidor del PSUC, Joaquim Clusa, ha decidit revelar en un article al D.S. una part del seu passat que mai havia fet pública. El text té un valor tan elevat, però era tan llarg, que el publicarem en dues edicions: avui i dissabte.

el sabadellenc parla...

"Ni recordo com vaig caure, només sé que em feia un mal terrible el braç i sabia que m'havia trencat alguna cosa"

Aiman Barrouhou
Jugador del CE Mercantil